

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI METSÄSTYSLAISSA SÄÄDETYISTÄ POIKKEUSLUVISTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA

1 Asetuksen tausta

Yleistä

EU:n lainsäädännössä on kaksi keskeistä luonnonsuojeludirektiiviä, joissa on myös luonnonvaraisten eläinten metsästystä koskevia velvoitteita: luontotyyppejen sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY (luontodirektiivi) ja EU:n luonnonvaraisten lintujen suojelusta annettu neuvoston direktiivi (lintudirektiivi, 79/409/ETY). Luontodirektiivi, jossa säädetään nisäkkäistä, sekä lintudirektiivi, jossa säädetään linnuista, ovat aiheuttaneet merkittäviä muutoksia Suomen metsästyslainsäädäntöön. Luonnonsuojeludirektiiveistä johtuvat riistaeläinlajeja ja ns. rauhoittamattomia lintulajeja koskevat velvoitteet on saatettu kansallisesti voimaan metsästyslaissa.

Luontodirektiivissä lajien suojelusta säädetään 12—16 artikloissa, ja lisäksi lajit on eritelty direktiivin liitteisiin niiden suojelutarpeen mukaan. Luontodirektiivin 12 artiklan mukaan liitteessä IV a olevia eläinlajeja koskee tiukka suojelujärjestelmä niiden luontaisella levinneisyysalueella. Lisäksi jäsenvaltioiden on kiellettävä muun muassa näitä lajeja koskeva tahallinen pyydystäminen tai tappaminen luonnossa sekä näiden lajien tahallinen häiritseminen erityisesti niiden lisääntymis-, jälkeläistenhoito-, talvehtimis- ja muuttoaikana. Liitteen IV a tiukasti suojeltuja riistaeläinlajeja ovat Suomessa susi poronhoitoalueen ulkopuolella sekä karhu, ilves ja saukko. Kyseiset lajit on säädetty metsästyslain 37 §:n 3 momentissa aina rauhoitetuiksi.

Luontodirektiivin 14 artiklassa säädetään liitteessä V olevista lajeista, jotka eivät ole yhtä tiukasti suojeltuja kuin liitteen IV lajit. Luontodirektiivi lähtökohtaisesti sallii liitteen V lajien metsästyksen. Luontodirektiivin 14 artikla edellyttää kuitenkin, että liitteen V lajien suojelutason tilaa on aktiivisesti seurattava. Jos seuranta osoittaa sen tarpeelliseksi, on jäsenvaltion toteutettava tarpeellisia toimenpiteitä suojelutason turvaamiseksi. Tällaisia toimenpiteitä voivat olla muun muassa lupajärjestelmä, rauhoitus aika sekä paikallinen tai väliaikainen rauhoittaminen. Liitteen V riistaeläinlajeja ovat Suomessa susi poronhoitoalueella sekä euroopanmajava, halli, kirjohylje, itämeren norppa, hilleri, näätä ja metsäjänis. Myös direktiivin 14 artiklan mukaisesta suojelusta voidaan poiketa 16 artiklan mukaisilla poikkeusperusteilla.

Luontodirektiivin 16 artiklassa säädetään poikkeuksesta 12 artiklan mukaiseen tiukkaan suojeluun. Poikkeaminen on mahdollista, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole ja jollei poikkeus haittaa kyseisten lajien kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä niiden luontaisella levinneisyysalueella. Tämän lisäksi edellytetään

esimerkiksi tarvetta erityisen merkittävien vahinkojen ehkäisemiseen tai turvallisuusperustetta. Toisaalta poiketa voidaan myös ilman vahinkojen ehkäisemistarvetta tai muuta yksilöityä perustetta, mutta vain tarkoin valvotuissa oloissa valikoiden ja rajoitetusti tiettyjen yksilöiden ottamiseksi. Kohtaa on käytetty ns. kannanhoidollisten poikkeuslupien yhteydessä. Tämän kohdan päämäärä ei oikeuskäytännön mukaan voi olla lähtökohtaisesti olla sama kuin mihin esimerkiksi vahinkojen estämisellä tai turvallisuuden takaamisella pyritään. Luontodirektiivin 16 artiklan poikkeusperusteet on saatettu kansallisesti voimaan metsästyslain 41 a §:llä.

Lintudirektiivin mukaan kaikki linnut ovat pääsääntöisesti rauhoitettuja. Direktiivin lajisuojelun perusta on 5 artiklassa, jossa jäsenvaltiolle asetetaan velvoite huolehtia kaikista luonnonvaraisista lintulajeista luomalla yleinen suojelujärjestelmä kieltämällä erityisesti muun muassa kaikkien lintujen tahallinen tappaminen ja pyydystäminen. Direktiivi sisältää kuitenkin myös säännökset lintujen hyödyntämisestä. Direktiivin 7 artiklassa säädetään, että liitteessä II lueteltujen lajien kantojen koon, maantieteellisen levinneisyyden ja lisääntymisnopeuden takia koko yhteisössä niitä voidaan metsästä kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Direktiivi asettaa kuitenkin metsästyksen sallimiselle velvoitteita, jotka on otettava osaksi kansallista metsästyslainsäädäntöä. Tällainen velvoite on esimerkiksi se, ettei lajeja metsästä pesimisaikana. Liitteen II lajeja ovat kaikki Suomen riistalinnut, jotka on lueteltu metsästyslain 5 §:ssä. Riistalintulajeille on säädetty rauhoitusajat metsästysasetuksen 24 §:n 1 momentissa. Vastaavasti rauhoittamattomien lintulajien rauhoitusajat on säädetty metsästysasetuksen 25 a §:ssä.

Lintudirektiivin 9 artiklassa säädetään jäsenvaltiolle mahdollisuus poiketa 7 artiklassa säädetystä lajisuojelua koskevista velvoitteista. Artiklan 9 mukaan poikkeamisen edellytyksenä on ensinnäkin se, ettei muuta tyydyttävää ratkaisua ole. Tämän lisäksi edellytetään esimerkiksi tarvetta kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi taikka tutkimus- tai opetustarkoitusta.

Toisaalta, kuten luontodirektiivin järjestelmässä, poiketa voidaan myös ilman yksilöityä perustetta, mutta vain tiukasti valvotuissa oloissa ja valikoivasti tiettyjen lintujen pienien määrien pyydystämisen, hallussa pitämisen tai muuten asiallisen hyötykäytön mahdollistamiseksi. Lintudirektiivin 9 artiklan poikkeusperusteet on saatettu kansallisesti voimaan metsästyslain 41 b §:ssä.

Muiden lajien kuin EU:n luonnonsuojeludirektiivien liitteiden tarkoittamien lajien osalta rauhoituksesta poikkeamisesta säädetään metsästyslain 41 c §:ssä.

Metsästyslain 41 §:ssä on toimivalta valtioneuvoston asetuksella säätää tarkemmin poikkeuslupan myöntämisessä noudatettavasta menettelystä, poikkeuslupaan liitettävistä määräyksistä, poikkeuslupan nojalla saadun saaliin ilmoittamisesta, poikkeuslupan ajallisesta kestosta ja poikkeamisen edellytysten arvioinnista.

Erityisesti suurpetojen poikkeuslupiin liittyvä oikeuskäytäntö on tiukentunut ja etenkin metsästyslain 41 a §:n 3 momentin mukaisten poikkeuslupien myöntäminen on vaikeutunut. Tästä syystä on tarpeen selkiyttää tietyiltä osin 41 a §:n 1 momentin 1-3 kohtien mukaisten poikkeuslupien myöntämistä.

Hallitusohjelma

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaan ”Suurpetopolitiikkaa on hoidettava tavalla, joka huomioi myös sosiaalisen kestokyvyn.”

Maa- ja metsätalousministeriö asetti 12.3.2024 asiantuntijatyöryhmän suden ja muiden suurpetojen poikkeuslupakäytäntöjen kehittämiseksi. Asettamispäätöksessä (VN/8175/2024-MMM-1) todetaan, että asiantuntijatyöryhmän yhtenä tehtävänä on laatia ehdotus vahinko- ja turvallisuusperusteisia poikkeuslupia sujuvoittavaksi asetusmuutokseksi. Asiantuntijatyöryhmää ohjaa ohjausryhmä. Työryhmän toimikausi on 1.4.2024–15.10.2024.

2 Tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Asetusehdotuksen tavoitteena on parantaa erityisesti suden, karhun ja ilveksen suojelun ja kannanhoidon kansallista hyväksyttävyyttä ja sosioekonomista kestävyyttä luontodirektiivin 2.3 artiklan edellyttämällä tavalla. Tähän pyritään lisäämällä EU:n tuomioistuimen sekä Suomen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisukäytännön asettamissa rajoissa joustavuutta erityisesti suurpetojen ns. vahinko- ja turvallisuusperusteisten poikkeuslupien myöntämiseen. Poikkeuslupakäytäntöjen sujuvoittamisella pyritään parantamaan edellytyksiä suurpetojen poistolle erityisesti vahinko- ja turvallisuusperusteisilla luvilla.

Suomella on erityinen vastuu metsäpeurasta, minkä takia sen metsästystä on voimakkaasti rajoitettu ja ryhdytty erityistoimiin, mm. palautusistutuksiin, lajin elinvoimaisuuden turvaamiseksi. Metsäpeuraan kohdistuu kuitenkin tällä hetkellä kasvavaa saalistuspainetta vahvistuvista suurpetokannoista, mikä voi muodostaa riskin lajin elinvoimaisuudelle. Asetuksella pyritään selkiyttämään edellytyksiä, joilla luontodirektiivin 16.1 artiklan a-alakohdan mukaisia poikkeuslupia olisi myönnettävissä.

Lisäksi poikkeusluvan kohdentaminen tietyissä tapauksissa vahinkoa aiheuttavaan yksilöön on ollut haasteellista. Näin erityisesti lumettomana aikana lammastaloudelle ja muille kotieläimille vahinkoja aiheuttavien susien kohdalla. Sama koskee mm. mehiläistaloudelle ja maataloudessa rehupaaleille vahinkoja aiheuttavia karhuja.

Edelleen poikkeusluvan enimmäisvoimassaoloaika pidennettäisiin 21 vuorokaudesta 31 vuorokauteen.

3 Yksityiskohtaiset perustelut

3.1 Valtioneuvoston asetus metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista

2 § *Poikkeusluvan edellytysten arviointi*

Pykälän 1 momenttia täsmennettäisiin eräiltä osin.

Ensinnäkin kohtaan 1 lisättäisiin karhun, suden, ilveksen ja ahman kohdalla myös lajin biologisten ominaispiirteiden huomioon ottaminen. Biologisilla ominaispiirteillä tarkoitetaan esimerkiksi elinympäristövaatimuksia, ravinnonkäyttöä, reviirejä/elinpiirejä, lisääntymistä ja muuta lajityypillistä käyttäytymistä. Olennaista

sen arvioinnissa, mikä vaikutus poikkeusluvalla on lajin suotuisaan suojelutasoon, on lajin luontodirektiivin 17 artiklan nojalla raportoitu suojelutaso ja viimeisin julkaistu riistantutkimuksen tuottama kanta-arvio. Koska kanta-arvio suurpetojen kohdalla koskee karhun ja ilveksen kohdalla edellistä vuotta sekä suden kohdalla maaliskuun lopun tilannetta, niin vaikutuksen arvioinnissa tulisi ottaa mahdollisuuksien mukaan huomioon kanta-arvion jälkeinen lisääntymisaika, jotta senkin vaikutus kannan kokoon tulisi huomioon otetuksi ennen päätöksentekoa. Lisäksi olennaista olisi ottaa huomioon tiedossa oleva kuolleisuus edellisestä kanta-arviosta. Suomen riistakeskus seuraa kuolleisuutta jatkuvasti. Tarkastelu tulisi tehdä maakunnan ja koko maan tasolla. Tällä hetkellä tätä tarkempaa alueellista tietoa ei ole luotettavasti tuotettavissa.

Pykälän 4 kohtaa muutettaisiin ja siinä voimassa oleva viittaus muun tyydyttävän ratkaisun harkintaan siirtyisi täsmennettynä 4 momenttiin, missä todettaisiin, että Suomen riistakeskuksen on 1 momentissa säädetyn lisäksi poikkeusluvan myöntämisedellytyksiä arvioidessaan selvittävä muiden tyydyttävien ratkaisujen mahdollisuus. Metsästyslain 41 a §:n 1 momentin 1 kohdan poikkeusperusteen osalta Suomen riistakeskuksen tulisi ottaa huomioon poikkeusluvan myöntämisedellytyksiä arvioidessaan turvattavan lajin kanta maakunnassa ja koko maassa, sekä lajin biologiset ominaispiirteet ja elinvoimaisuuteen liittyvät uhat.

Suomella on erityinen vastuu maailman metsäpeurakannan säilymisestä. Metsäpeuraa esiintyy vain Suomessa ja Venäjällä. Suomen metsäpeurakannan levinneisyys on laikuittainen, koska se on jakaantunut erillisiin osapopulaatioihin. Myöskään Venäjän Karjalan pääpopulaatiosta ei tiedetä tulevan geenivirtaa Kainuun metsäpeurakantaan. Lisäksi Venäjän Karjalan populaatio on taantunut voimakkaasti ollen nykyisin noin 2 300 yksilön suuruinen. Suomen metsäpeurakannan koko on noin 3 000 yksilöä. Suurpedoilla, erityisesti sudella, voi olla merkittävä vaikutus metsäpeurakannan aikuiskuolleisuuteen, vasatuottoon ja sitä kautta kannan kehitykseen. Myös muilla suurpedoilla, kuten karhulla, voi olla merkittävä vaikutus metsäpeurakannan kehitykseen. Lisäksi metsäpeurakantaan kohdistuu paineita elinympäristöjen määrän ja niiden käytön suhteen. Pykälän 4 momenttia muutettaisiin niin, että muun tyydyttävän ratkaisun harkintaa täsmennettäisiin siten, että poikkeusluvan kohteena olevan karhun, suden, ilveksen tai ahman loukuttamista tai nukuttamista ja siirtämistä toisaalle ei voida pitää muuna tyydyttävänä ratkaisuna. Suomessa yksityinen henkilö on lähes aina poikkeusluvan hakija. On kohtuutonta odottaa, että yksittäisellä henkilöllä tai edes metsästysseuralla olisi mahdollisuutta suorittaa kyseinen toimenpide turvallisesti ja ottamalla samalla huomioon muu toimenpiteisiin vaikuttava lainsäädäntö.

Lisäksi suurpedon loukuttamiseen tai nukuttamiseen liittyy aina merkittävä turvallisuusriski, erityisesti karhun käsittelyssä. Ei ole mitään takeita siitä, riittääkö nukutusaine ja milloin se alkaa vaikuttamaan, jos karhu on jo valmiiksi stressaantunut. Varsinkin asutusalueella tällaisia kysymyksiä täytyy miettiä tarkasti. Esimerkiksi Hangossa 2007 karhun nukuttaminen vaihtoehtona hylättiin heti, sillä karhun päästäminen asutuksen keskelle varsinkin nukutusaineen vaikutuksen alaisuudessa olisi vaarantanut ihmisten hengen ja terveyden. Vuonna 2013 nukutusaineen vaikutus jäi vajaaksi ampumista seuranneen pitkän paikantamisen johdosta ja karhu herättyään kesken nukutuksen hyökkäsi tutkimusryhmän kimppuun ja jouduttiin ampumaan itsepuolustukseksi. Toiseksi, on tunnettua, että siirretyt eläimet usein palaavat takaisin alkuperäiselle alueelleen, kuten on havaittu esimerkiksi susien kohdalla Ruotsissa.

Lisäksi, jos eläimellä on ollut taipumusta poikkeukselliseen käyttäytymiseen, on todennäköistä, että tämä käytös säilyy myös uudella paikalla, kuten on ilmennyt tapauksissa Romaniassa. Lisäksi suurpetojen siirtäminen uusille alueille on aiheuttanut paikallisten asukkaiden tyytymättömyyttä, kuten on havaittu Romaniassa. Tästä syystä suurpedon siirrot voivat herättää paikallisväestön vastustusta ja konflikteja. Suomestakin saatujen selvitysten perusteella paikallisen väestön suhtautuminen ahman siirtoihin (esim. Pohjois-Savo, Keski-Suomi) on ollut sen verran kielteistä, ettei ahmojen siirtoihin ole ollut edellytyksiä. Sen lisäksi ahmakannan luontainen levittäytyminen ja runsastuminen viime vuosina Etelä-Suomessa on ollut huomattavaa, joten muutamien yksilöiden siirroilla ei olisi käytännössä mitään merkitystä.

Pykälään tehtäisiin myös korjauksia termistön yhtenäistämiseksi. Pykälän 1 momentin 1 kohdan ”valtakunnassa” ja 2 momentin 1 kohdan ”valtakunnallisesti” sanat korvattaisiin sanoilla ”koko maassa”. Lisäksi pykälän 2 momentin 1 kohdan muotoilu ”poikkeuslupan kohteena olevalla alueella” ja 2 kohdan muotoilu ”poikkeuslupan kohteena olevan alueen” muutettaisiin muotoon ”poikkeuslupa-alueella”.

4 §

Riistaeläintä koskevan poikkeuslupan myöntäminen ja lupamääräykset

Pykälän 1 momenttia täsmennettäisiin siten, että jos vahinkoa tai uhkaa aiheuttavan karhu-, susi-, ilves- tai ahmayksilön tunnistaminen ei sääolosuhteista, lajin biologisista ominaispiirteistä tai muusta perustellusta syystä johtuen ole mahdollista, voidaan poikkeuslupa myöntää kohdentamatta poikkeuslupaa tiettyyn yksilöön.

Täsmennyksessä tuodaan esille, että jos ”sääolosuhteista, lajin biologisista ominaisuuksista tai muista perustelluista syistä” johtuen vahinkoa aiheuttavan karhu-, susi-, ilves- tai ahmayksilön tunnistaminen ei ole mahdollista, tulisi poikkeuslupa voida myöntää kohdentamatta poikkeuslupaa tiettyyn yksilöön. Esimerkiksi lumettomana aikana kohdentaminen vahinkoa aiheuttavaan yksilöön on haasteellista johtuen lumijälkien puutteesta. Riistavahingot.fi-palvelun mukaan susien ja muiden suurpetojen aiheuttamat vahingot lampaille tapahtuvat tyypillisesti kuitenkin juuri sulan maan eli kesä-lokakuun aikaan. Eniten susien aiheuttamia lammassvahinkoja tapahtuu tyypillisesti heinä-syyskuussa. Myös esimerkiksi karhun aiheuttamat mehiläis- ja maatalousvahingot ajoittuvat sulan maan aikaan.

Suurpedot ovat viime vuosien (2021–2023) aikana aiheuttaneet kotieläimistä (pois lukien porot ja koirat) eniten vahinkoja lampaille. Lampaita käytetään laiduntajina mm. luonnonniityillä, perinnebiotoopeilla ja saariston saarilla. Perinnebiotoopit ovat tärkeitä luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta ja uhanalaisten luontotyyppien osuus on suurin perinteisen maatalouden muovaamissa perinnebiotoopeissa (erilaiset kedot, niityt ja muut laitumet) (HE 76/2022 vp). Osa lammaslaitumista voi olla maastoltaan haastavia aidattavia (esimerkiksi vesistöt ja ojat voivat tuoda haasteita aitaamiseen) ja ne voivat myös sijaita kauempana tilasta. Saariston perinnebiotooppilaitumia voi käytännössä olla melkein mahdotonta aidata ja jatkuvan vartioinnin järjestämistä ei voida pitää kohtuullisena ratkaisuna vahinkojen estämiseksi sen aiheuttaman suuren ylimääräisen työmäärän ja kustannusten takia. Lisäksi varsinaiseen karkottamistoimenpiteeseen pääseminen kesäaikana on vaikeaa,

koska susien liikkumista saaristossa on käytännössä mahdotonta ennakoida. Lisäksi karkotusten vaikuttavuudesta ei välttämättä saada yksiselitteisiä tuloksia. Asetusmuutoksen voidaan siten nähdä myös lisäävän mahdollisuuksia puuttua paremmin suurpetojen aiheuttamiin lammasvahinkoihin perinnebiotoopeilla, missä lampaiden suojaaminen voi olla vaikeaa.

Lajin biologisilla ominaispiirteillä tarkoitetaan mm. lajin reviiri-/elinpiirikäyttäytymistä ja saalistusta. Yksinelävät lajit – kuten karhu ja ilves sekä omaa reviiriään etsivät sudet – saalistavat yksin. Tällöin on selvää, että poikkeuslupa tulee pyrkiä kohdistamaan juuri vahinkoa aiheuttaneeseen yksilöön. Toisaalta runsaslukuisten lajien osalta – kuten karhun ja ilveksen – kohdalla saattaa olla tilanne, että lajin kanta on alueella niin tiheä ja elinpiirit osin päällekkäisiä, että yksilöinti on haastavaa ja käytännössä mahdotonta etenkin sulanmaan aikana.

Erityisen merkittäviä vahinkoja aiheuttavien suurpetojen yksilöinnistä ei ole juurikaan EU-tuomioistuimen tapauksia muita kuin C-342/05. Komission ohjeasiakirjassa luontodirektiivin mukaisesta yhteisön tärkeinä pitämien eläinlajien tiukasta suojelusta ((2021)7301final) todetaan kohdassa (3-25), että poikkeuksia myöntäessään jäsenvaltioiden on pystyttävä osoittamaan, että poikkeuksen nojalla käytetty kontrollimenetelmä on tehokas ja kestävä keino ehkäistä tai rajoittaa erityisen merkittäviä vahinkoja, eli se on esimerkiksi kohdistettu paikkaan ja ajankohtaan, jossa vahinkoja ilmenee tai todennäköisesti ilmenee, taikka vahinkoa aiheuttaviin yksilöihin. Yhteisöjen tuomioistuin totesi asiassa C-342/05, että Suomi ei ole täyttänyt luontodirektiivin 12 artiklan 1 kohdan ja 16 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se on sallinut suden ennalta ehkäisevän metsästyksen ilman, että on osoitettu, että metsästys kykenee ehkäisemään 16 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja erityisen merkittäviä vahinkoja. Tästä seuraa, että poikkeus on kohdennettava tarvittavassa laajuudessa, jopa yksittäiseen yksilöön (esim. ”ongelmakarhu”).

Tapausta C-342/05 seuranneessa tuomion täytäntöönpanoprosessissa Suomi kuitenkin osoitti tieteellisesti Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen tutkimuksella, että vahinkoa aiheuttavien yksilöiden metsästämisellä voidaan ehkäistä erityisen merkittäviä vahinkoja ja Suomen vastauksen saatuaan komissio sulki prosessin.

Tulkintaohjeessa kuitenkin ei edellytetä, että kaikissa tapauksissa poikkeus olisi kohdennettava juuri vahinkoa aiheuttavaan yksilöön, vaan kohdentaminen on mahdollista tehdä myös kohdentamalla se paikkaan tai ajankohtaan, jossa vahinkoa ilmenee tai todennäköisesti ilmenee taikka vahinkoa aiheuttaviin yksilöihin (esim. susilaumaan).

Silloin kun susi elää reviirillä, se sulkee lähtökohtaisesti muut saman lajin yksilöt kuin lauman jäsenet reviirin ulkopuolelle. Luonnonvarakeskuksen mukaan naapureina elävien parien tai laumojen reviirit sijoittuvat yleensä erilleen toisistaan. Reviiriään merkkäävät parit sekä parien ja niiden saamien jälkeläisten muodostamat niin sanotut perhelaumat elävät omilla rajatuilla alueillaan eli reviireillä. Reviirin merkanneet parit ja ns. perhelaumat myös saalistavat omalla reviirillään. Saalistaessaan suuria saaliseläimiä ja jos kohteena on useita saaliseläimiä – kuten esimerkiksi lammaskatras lautumella - susi saalistaa useimmiten laumana. Tällöin laumassa on useampi vahinkoa aiheuttava yksilö. Kohdentaminen tämänkaltaisissa tapauksissa olisi tehtävä tietyn

reviirin susiin. Vahinkokohteessa on pyrittävä näissä tapauksissa arvioimaan se, onko vahinkoon osallistunut useampi kuin yksi susi. Tapauskohtaisen harkinnan mukaan voidaan vahinkoperusteinen poikkeuslupa myöntää useamman kuin yhden yksilön pyyntiin, kun tiedetään vahinkoalueella olevan reviirin merkannut pari tai susilauma.

Päätöksen saalistukseen ryhtymisestä tekee useimmiten lauman johtava yksilö. Suomessa, jossa susien perhelaumat ovat keski-ikältään varsin nuoria, todennäköisintä on, että lauman johtava yksilö on jompikumpi lauman alfa-yksilöistä. Tutkimuksen valossa lauman hajoamiseen vaikuttaa lisääntyvän yksilön poistumisen ajankohta, vierekkäisten laumojen määrä sekä se, onko poistunut yksilö naaras vai uros. Jos olemassa olevaa tutkimustietoa (ks. Borg ym. 2014; Journal of Animal Ecology (DOI 10.1111/1365-2656-12256) suhteutetaan Suomen susikannalle ominaiseen laumakokoon, voidaan olettaa, että lauma häviää molempien alfojen poistumisen seurauksena suuremmalla kuin 75 %:n todennäköisyydellä. Yhden alfan poistumisen vaikutus on yhteydessä alfan sukupuoleen: naaraan poistumisen jälkeen pysyvyyden todennäköisyys on noin 50 % ja uroksen poistumisen jälkeen noin 80 %. Metsästyksen ajoittuminen kevättalveen, lähelle suden pariutumiskautta, on omiaan pienentämään samana vuonna tapahtuvan lisääntymisen todennäköisyyttä, mutta alfan poistumisen ajoittuminen ei välttämättä heijastu lauman pysyvyyteen pidemmällä aikavälillä. Poikkeuslupaa myönnettäessä laumaan on siksi kiinnitettävä huomiota pyynnin kohteena olevan lauman yksilömäärään. Metsästyksen vaikutukset susilaumalle ovat vähäisimmät, vaikka se kohdistuisi alfayksilöönkin, kun lauman yksilömäärä on riittävän suuri ja lähiseudulla on muitakin elinvoimaisia susilaumoja.

Joka tapauksessa, kun kyseessä on susilauman reviirillä tapahtunut vahinko, perusteltua olisi etenkin sulanmaan aikana enempien vahinkojen ehkäisemiseksi sallia poikkeusluvalla tapahtuva metsästys tiettyä yksittäistä vahinkokohdetta laajemmalla alueella. Näin tulisi tehdä varsinkin tilanteissa, joissa lauma on aiheuttanut vahinkoja useissa kohteissa. Susilaumojen reviirin koot vaihtelevat eri puolilla Suomessa riippuen esimerkiksi saaliseläintiheydestä.

5 § *Poikkeusluvan voimassaoloaika*

Muutoksella pidennettäisiin poikkeusluvan enimmäisvoimassaoloaika 21 vuorokaudesta 31 vuorokauteen. Pidemmällä ajanjaksolla pyynnin kohteena oleva yksilö tai yksilöt liikkuvat todennäköisemmin pyyntialueen sisällä ja ne voidaan havaita varmemmin. Lisäksi yksilö tai yksilöt voidaan saada todennäköisemmin pyydetyksi, koska voidaan tehdä useampia pyyntiyrityksiä ja muuttaa ja kehittää tarvittaessa pyyntitaktiikkaa. Muutoksen tavoitteena on varmistaa, että poikkeuslupa voidaan riittävällä todennäköisyydellä käyttää.

4 **Vaikutukset**

Asetuksen muutoksella arvioidaan olevan vaikutusta siihen, että metsäpeuran turvaamiseksi Suomen riistakeskus voisi perustelluissa tapauksissa myöntää poikkeuslupia etenkin suden ja karhun osalta.

Poikkeusluvan kohdentamista koskeva täsmennys mahdollistaa poikkeusluvalla sallitun pyyntialueen laajentamisen pykälässä kuvatut reunaehdot huomioiden.

Suurpetolajien biologisten ominaispiirteiden huomioon ottaminen poikkeuslupan edellytyksiä arvioitaessa ja poikkeuslupan pyyntialuetta rajattaessa mahdollistaa esimerkiksi lajin reviiri- ja elinpiiri- sekä saalistuskäyttäytymisen huomioon ottamisen. Lisäksi poikkeuslupan kohdentamista koskeva täsmennys mahdollistaa sen huomioimisen, jos sääolosuhteista kuten sulan maan ajasta johtuen vahinkoa aiheuttavan karhu-, susi-, ilves- tai ahmayksilön tunnistaminen ei ole mahdollista. Esimerkiksi tällaisessa tapauksessa poikkeuslupa voitaisiin myöntää kohdentamatta poikkeuslupaa tiettyyn yksilöön.

Lausunnoissa on esitetty, ettei metsästyslain 41§:n 4 momentin toimivaltasäännös, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä poikkeuslupan myöntämisessä noudatettavasta menettelystä, mahdollistaisi esitettyjä muutoksia 2§:n 4 momentin ja 4§:n 1 momentin osalta ja että ne olisivat ristiriidassa luontodirektiivin 16 artiklan ja metsästyslain 41 a §:n 1 momentin 2 ja 3 kohtien kanssa. Tämän tueksi ei kuitenkaan tuotu esille oikeustapauksia, jotka osoittaisivat tämän ristiriidan luontodirektiivin tai siitä seuraavan EU-tuomioistuimen oikeuskäytännön kanssa. Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että nyt tehtävät muutokset ovat EU:n luontodirektiivin mukaisia ja riistakeskuksen harkintavallan rajoissa ottaen huomioon EU tuomioistuimen ratkaisukäytäntö erityisesti susia koskeneessa tapauksessa C-342/05 ja komission tulkintaohjeessa huomioon otetut käytännön kokemukset tapaukseen liittyen. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö katsoo, etteivät suurpetojen loukuttaminen, nukuttaminen ja siirtäminen ole näitä toimenpiteitä suorittavien ihmisten turvallisuuden näkökulmasta muu tyydyttävä ratkaisu, koska toimenpiteet sisältävät huomattavia turvallisuusriskejä ja vaativat erityisosaamista. Lisäksi korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun (KHO: 2024:76) mukaan katsottiin riittävällä tavalla selvitetyn, ettei koirasusien poistaminen puhtaiden susien joukosta loukuttamalla ole metsästyslaissa ja luontodirektiivissä edellytetty tyydyttävä ratkaisu. Luonnonvarakeskus arvioi myös lausunnossaan, että vahinkoa aiheuttavan suurpetoyksilön siirtoistutus ei ole hyvä vaihtoehto muuksi tyydyttäväksi ratkaisuksi muun muassa siksi, että siirretyn eläinyksilön pysyminen uudella alueella on epävarmaa.

Poikkeuslupan enimmäisvoimassaoloajan pidentäminen mahdollistaa aikaisempaa paremmin pyynnin onnistumisen. Lyhyemmällä lupa-ajalla voi olla tarve hakea uutta lupaa, jos pyynti ei onnistu ja tilanne jatkuu. Siten muutoksella voidaan katsoa olevan jonkinasteisia vaikutuksia myös byrokratian vähentämiseen.

Poikkeuslupakäytäntöjen sujuvoittaminen voi mahdollisesti jonkin verran hillitä tai ennaltaehkäistä erityisen merkittäviä vahinkoja ja sitä kautta se voi tuoda jonkinasteisia kustannussäästöjä niin vahingonkorvauksiin kuin vahinkoihin liittyviin kuluihin.

5 Asian valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä. Ministeriön valmistelun tukena on ollut maa- ja metsätalousministeriön asettama asiantuntijatyöryhmä, jonka työtä on ohjannut ohjausryhmä. Asiantuntijatyöryhmän tehtävänä on muun muassa etsiä ratkaisuja suurpetojen poikkeuslupakäytäntöjen joustavoittamiseksi.

Ehdotus on ollut lausunnolla 24.5.– 18.6.2024 välisen ajan. Esitetty asetus annettiin lausunnolle 24.5.2024 päivätyllä pyynnöllä ja se oli nähtävillä myös maa- ja metsätalousministeriön verkkosivuilla. Lausuntoa pyydettiin seuraavilta tahoilta: maa- ja metsätalousministeriö, ympäristöministeriö, sisäministeriö, Luonnonvarakeskus, Suomen riistakeskus, alueelliset riistaneuvostot, valtakunnallinen riistaneuvosto, Suomen ympäristökeskus, Metsähallitus, Poliisihallitus, Rajavartiolaitos, Kuntaliitto, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto (MTK), Svenska lantbruksproducenternas centralförbund (SLC), Suomen luonnonsuojeluliitto, Suomen Kennelliitto, WWF Suomi, Paliskuntain yhdistys, Saamelaiskäräjät, Suomen Metsästäjäliitto ry, Natur och Miljö r.f., Luonto-Liitto, Suomen ajokoirajärjestö, Suomen pystykorvajärjestö, Suomen harmaahirvikoirajärjestö, Suomen Beaglejärjestö ja Luonnonsuojeluliitto Tapiola ry. Lausuntoja saatiin yhteensä 38 kappaletta. Alueellisten riistaneuvostojen palautteet asetuksesta on koottu Suomen riistakeskuksen lausunnon yhteyteen. Lausuntoyhteenvedossa niitä tarkastellaan omina lausuntoinaan.

Lausuntopyyntö, saadut lausunnot sekä tarkempi lausuntoyhteenvedo löytyvät valtioneuvoston hankeikkunan julkisesta palvelusta osoitteessa valtioneuvosto.fi/hankkeet tunnuksella MMM022:00/2024.

Esitetyt muutokset valtioneuvoston asetukseen metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista 2 §, 4 § ja 5 §:ään saivat osalta lausunnonantajista kannatusta, mutta osa lausunnonantajista taas vastusti muutoksia.

Satakunnan alueellinen riistaneuvosto pitää suurpetojen ns. vahinkoperusteisten poikkeuslupien joustavoittamista tarpeellisena ja kannatettavana. Uudenmaan alueellinen riistaneuvosto toteaa, että se pitää asetusluonnoksen tavoitteita kannatettavina. Valtakunnallinen riistaneuvosto (VRN) kannattaa poikkeuslupa-asetukseen esitettyjä muutoksia pois lukien Suomen luonnonsuojeluliiton edustaja, joka jätti VRN:n lausuntoon eriävän mielipiteen. Kuusamon merkkipiirin paliskunnat totesivat lausunnossaan, että asetusehdotuksen tavoitteet ovat perusteltuja ja kannatettavia, mutta poroelinkeinon näkökulmasta vielä riittämättömiä. Lieksan kaupunki kannattaa esitettyjä lisäyksiä asetukseen, jotka ottavat poikkeuslupien harkintaprosessissa paremmin huomioon lajin kannan koon ja alueelliset ominaispiirteet.

SLC totesi lausunnossaan, että asetusta tulisi edelleen tarkentaa niin, että olisi mahdollista saada toistaiseksi voimassaoleva metsästyslupa vahinkoa aiheuttaneelle yksilölle, joka osoitetaan DNA-näytteellä.

WWF tuo esille lausunnossaan, että WWF:n mielestä asetuksen muistioon tulisi kirjata tavoitteeksi metsästyslain 41 a §:n mukaisen poikkeuslupajärjestelmän painopisteen siirto kannanhoidollisiin perusteisiin myönnettävistä poikkeusluvista vahinko- ja turvallisuusperusteisiin poikkeuslupiin. MTK tuo esille lausunnossaan, että EU:n tuomioistuimen oikeuskäytäntöön ja komission luontodirektiivin tulkintaohjeeseen perustuen poikkeuslupan myöntäminen ei edellytä sitä, että vahinko olisi jo tapahtunut, ja asia tulisi sisällyttää pykälätekstiin tai asetusmuistioon.

Ympäristöministeriö tuo esille lausunnossaan, että muistioluonnoksessa tulisi mm. käsitellä enemmän oikeuskäytäntöä ja viitata tarkemmin tietolähteisiin.

Luonnonsuojeluliitto Tapiola ry toteaa lausunnossaan, että asetusmuutokset ovat lähtökohtaisesti tarpeettomia ja osin sellaisia, ettei niitä ole viranomaisen mahdollista soveltaa, koska ristiriita suhteessa luontodirektiiviin on ilmeinen. Luontoliitto toteaa, ettei ehdotettua asetusmuutosta tule hyväksyä. Luontoliiton mukaan lainsäädännön muutos on huolestuttava ja voi lisätä kotieläinvahinkoja. Suomen luonnonsuojeluliitto toteaa yhteenvedona lausunnossaan, että se pitää esitettyjä muutoksia suurpetojen suojelun heikennyksinä.

Lausunnoissa esitettiin myös lukuisia muita kehitysehdotuksia muun muassa suurpetojen kannanhoitoon liittyen ja säädösmuutosehdotuksia, jotka eivät sisälly asetusehdotukseen tai koskevat muuta lainsäädäntöä.

Tiivistelmä lausunnoista nousseista kannoista ja kommentteista muutosesityksiin pykäläkohtaisesti:

2 § Poikkeusluvan edellytysten arviointi

2 §:n 1 momentin 1 kohdan muutos:

Suomen ympäristökeskus, Suomen riistakeskus, Uudenmaan, Oulun ja Pohjois-Hämeen alueelliset riistaneuvostot, valtakunnallinen riistaneuvosto, Saamelaiskäräjät, Luonnonvarakeskus, Suomen Metsästäjäliitto, Paliskuntain yhdistys, Suomen ajokoirajärjestö, Suomen Beaglejärjestö, Suomen Mehiläishoitajain liitto, MTK, Suomen Teurastamoyrittäjät, Suomen lammasosuuskunta ja Hossa-Irnin paliskunta kannattivat lajin biologisten ominaispiirteiden selvittämistä, kun arvioidaan poikkeusluvan myöntämisedellytyksiä.

Suomen riistakeskus ja Uudenmaan alueellinen riistaneuvosto esittivät, että asetuksen 2 §:n 1 momentin 1 kohtaan esitetyn lajin biologisia ominaispiirteitä koskevan lisäyksen osalta säädettäisiin, että kyseinen vaatimus koskisi vain sutta, karhua, ilvestä ja ahmaa.

Suomen Beaglejärjestö toteaa, että tarkennukset lajiin ja sen biologisiin ominaispiirteisiin on tärkeä kokonaisuus, jota tulee arvioida mm. koirasusien kohdalla. Tarkennettavan asetuksen tulee järjestön mielestä mahdollistaa sutta muistuttavien eläinten poisto biologisen erityispiirteen perusteella.

Suomen eläinoikeusjuristit ei kannata asetusluonnoksessa esitettyjä muutoksia. Natur och Miljö ei kannata pykälään esitettyä muutosta.

2 §:n 1 momentin 4 kohdan muutos:

Suomen ympäristökeskus, Suomen riistakeskus, Oulun ja Pohjois-Hämeen alueelliset riistaneuvostot, valtakunnallinen riistaneuvosto, Saamelaiskäräjät, Luonnonvarakeskus, Suomen Metsästäjäliitto, Paliskuntain yhdistys, Suomen ajokoirajärjestö, MTK, Suomen Teurastamoyrittäjät, Suomen lammasosuuskunta ja Hossa-Irnin paliskunta kannattivat muutosta 2 §:n 1 momentin 4 kohtaan. Muutos koskee sitä, että metsästyslain 41 a §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa riistakeskuksen on selvitettävä turvattavan lajin kanta maakunnassa ja koko maassa sekä lajin biologiset ominaispiirteet ja lajin elinvoimaisuuteen liittyvät

uhat. Esitystä kannattaneiden tahojen lausunnoissa nostettiin esille muun muassa, että Suomella on erityinen vastuu metsäpeurasta.

Metsähallitus kannattaa esitettyä muutosta, mutta nostaa Luonnonvarakeskuksen tavoin lausunnossaan esille pohdinnan siitä, mikä on metsäpeuran kohdalla tarkoituksenmukainen tarkastelutaso, millä turvattavan lajin kantaa tulisi tarkastella 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa.

Rannikko-Pohjanmaan alueellisen riistaneuvoston palautteessa on tuotu esille näkemys, että 2 §:n 1 momentin 4 kohdasta tulisi käydä ilmi, mikä määrä voidaan katsoa elinvoimaiseksi. Suomen Beaglejärjestö kannattaa muutosta, mutta toteaa, että lajien seuranta mm. lumijälkilaskennoin takaa riistakolmioiden avulla toteutettuna paikallisten ja alueellisten sekä valtakunnallisen tilastoinnin lajien elinvoimaisuuden osalta. Suomen Mehiläishoitajain liiton mielestä on kannatettavaa, että lajin kanta maakunnassa otettaisiin huomioon, mutta esittää että myös koko maan tilanne ja alueen asutustiheys sekä elinkeinot on huomioitava. Luontopaneeli pitää esitettyä muutosta tärkeänä, mutta toteaa, että lähtökohta saattaa olla ristiriidassa sen kanssa, että poikkeusluvan turvin metsästys laajenisi koskemaan muitakin lauman jäseniä kuin vahinkoja aiheuttanutta yksilöä.

Suomen eläinoikeusjuristit ei kannata asetusluonnoksessa esitettyjä muutoksia. Natur och Miljö toteaa, että 2 §:n 4 momentista tulee poistaa lisäys ”biologisista ominaispiirteistä”. Luontoliiton lausunnossa tuodaan esille, että metsäpeurakannan turvaamiseksi olennaista on puuttua ihmisen aiheuttamiin ongelmiin, eikä vähentää luonnon monimuotoisuutta tappamalla suurpetoja.

2 §:n 4 momentti:

Suomen ympäristökeskus, Suomen riistakeskus, Poliisihallitus, Uudenmaan, Oulun ja Pohjois-Hämeen alueelliset riistaneuvostot, valtakunnallinen riistaneuvosto, Saamelaiskäräjät, Suomen Metsästäjäliitto, Suomen Mehiläishoitajain liitto, Paliskuntain yhdistys, Suomen ajokoirajärjestö, Suomen Beaglejärjestö, MTK, Suomen Teurastamoyrittäjät, Suomen lammasosuuskunta, Hossa-Irnin paliskunta ja Lieksan kaupunki kannattavat ehdotettua lisäystä, minkä mukaan ennen 1 momentissa tarkoitettua poikkeusluvan myöntämistä on selvitettävä muiden tyydyttävien ratkaisujen mahdollisuus ja että muuna tyydyttävänä ratkaisuna ei pidetä karhua, sutta, ilvestä ja ahmaa koskevan poikkeusluvan kohdalla yksilön tai yksilöiden loukuttamista tai nukuttamista ja siirtämistä toisaalle.

Poliisihallitus kannattaa sen linjaamista, ettei suurpedon nukuttaminen tai loukuttaminen ja siirtäminen toiseen ympäristöön ole muu tyydyttävä ratkaisu ja toteaa, että poliisitoiminnassa saatujen kokemusten perusteella kirjaus on hyvä. Kyseessä on erittäin vaikea tehtävä, joka sitoo runsaasti resursseja ja joka vaatii erityisosaamista. Poliisihallitus myös toteaa, että loukuttamis- ja nukuttamisyrityksiin liittyy lähes aina merkittäviä työturvallisuusriskejä. Luonnonvarakeskus arvioi lausunnossaan, että vahinkoa aiheuttavan suurpetoyksilön siirtoistutus ei ole hyvä vaihtoehto muuksi tyydyttäväksi ratkaisuksi, koska siirretyn eläimen pysyminen uudella alueella on epävarmaa.

Luontopaneeli kiittää, että asetukseen on lisätty vaade selvittää muiden tyydyttävien ratkaisujen mahdollisuus ennen poikkeusluvan myöntämistä.

WWF Suomi, Suomen Luonnonsuojeluliitto, Animalia, Suomen eläinoikeusjuristit ja Natur och Miljö eivät kannata 2 §:ään 4 momenttiin esitettyä lisäystä kohdan ”Muuna tyydyttävänä ratkaisuna ei pidetä karhua, sutta, ilvestä ja ahmaa koskevan poikkeusluvan kohdalla yksilön tai yksilöiden loukuttamista tai nukuttamista ja siirtämistä toisaalle.” osalta. Mainittujen tahojen lausunnoissa muun muassa tuodaan esille, ettei Suomi voi esittää esitettyä poikkeusta, joka kategorisesti rajaisi direktiivin muun tyydyttävän ratkaisun tapauskohtaisen harkinnan vaatimuksen ulkopuolelle tietyt toimet. Ympäristöministeriö katsoo, että maa- ja metsätalousministeriön asetuksenantovalta ylitetään kyseisen virkkeen kohdalla ja että säännöksen sisällyttäminen metsästyslakiin edellyttäisi, että voitaisiin osoittaa, ettei säännös ole luontodirektiivin ja sitä koskevan oikeuskäytännön vastainen.

4 §:n Riistaeläintä koskevan poikkeusluvan myöntäminen ja lupamääräykset

Oulun ja Pohjois-Hämeen alueelliset riistanneuvostot, valtakunnallinen riistanneuvosto, Poliisihallitus, Saamelaiskäräjät, Suomen Metsästäjäliitto, Paliskuntain yhdistys, Suomen ajokoirajärjestö, Suomen Beaglejärjestö, MTK, SLC, Suomen Teurastamoyrittäjät, Suomen Mehiläishoitajain liitto, Suomen lammassosiuskunta, Hossa-Irnin paliskunta ja Lieksan kaupunki kannattavat 4 §:n 1 momenttiin esitettyä täydennystä. Suomen riistakeskus ja Uudenmaan alueellinen riistanneuvosto kannattavat esitettyä täydennystä, mutta esittävät sen muuttamista niin, että se koskisi myös uhkaa aiheuttavia yksilöitä. Metsästäjäliitto tarkentaa, että 4 pykälän 1 momentin on riitettävä suden osalta ja säädöstekstissä on ilmaistava nyt esitettyä selkeämmin, että karkottaminen tai poistaminen kohdennetaan parin tai lauman osalta. MTK pitää tarpeellisena, että pykälätekstissä tai asetusmuistiossa todettaisiin selkeämmin, että suden biologiset ominaispiirteet ovat suoraan pykälätekstissä tarkoitettu muu perusteltu syy olla kohdentamatta poikkeuslupaa tiettyyn yksilöön.

WWF toteaa, että lisäyksen tapauskohtaisia perusteluja tulee täsmentää niin, että niistä ilmenee, miten vahinkoperusteisella poikkeusluvalla, joka ei kohdennu vahinkoa aiheuttavaan yksilöön, onnistutaan estämään tai rajoittamaan merkittäviä vahinkoja.

Suomen ympäristökeskus pitää 4 §:n 1 momenttiin esitettyä täydennystä potentiaalisesti ongelmallisena ja pyytää siihen lisätarkennuksia, jotta poikkeusluvan mukainen pyynti kohdentuu edelleen EU-säädösten tarkoittamalla tavalla. Myös Luontopaneeli pitää esitettyä lisäystä 4 §:ään ongelmallisena.

Animalia, Luontoliitto, Suomen luonnonsuojeluliitto ja Suomen eläinoikeusjuristit eivät kannata esitettyä muutosta 4 pykälän 1 momenttiin. Ympäristöministeriö katsoo, ettei asetuksenantovalta mahdollista esitettyä muutosta ja että se on ristiriidassa luontodirektiivin 16 artiklan ja metsästyslain 41 a §:n 1 momentin 2 ja 3 kohtien kanssa. Luontoliitto toteaa, että poikkeusluvissa tulee edellyttää vastaisuudessakin, että lupa kohdennetaan tiettyyn vahinkoa aiheuttavaan yksilöön. Luonnonsuojeluliitto Tapiola ry toteaa lausunnossaan, että ajatus kohdentamattomista poistoista ja haittojen ennaltaehkäisystä suojelusta poiketen, on vahvasti jännitteinen luontodirektiivin tulkintasisällön kanssa.

Natur och Miljö toteaa, että asetuksen 4 §:n 1 momentin esitetystä täydennyksessä termi ”biologiset ominaispiirteet” eivät voi itsessään muodostaa perustetta metsästykselle. Yhdistys toteaa, että laillisesti sopivampi tapa kuvata asiaa olisi ”artens ekologiska funktion i naturen” (lajin ekologinen rooli luonnossa).

5 § Poikkeusluvan voimassaoloaika

Suomen ympäristökeskus, Suomen riistakeskus, Poliisihallitus, Oulun ja Pohjois-Hämeen alueelliset riistaneuvostot, valtakunnallinen riistaneuvosto, Saamelaiskäräjät, Suomen Metsästäjäliitto, Paliskuntain yhdistys, Suomen ajokoirajärjestö, MTK, SLC, Suomen Teurastamoyrittäjät, Suomen lammasosuuskunta, Suomen Mehiläishoitajain liitto ja Hossa-Irnin paliskunta kannattavat esitettyä muutosta.

Suomen riistakeskus tuo esille lausunnossaan, että pidempi poikkeuslupa-aika vähentää riistakeskuksen arvion mukaan myös byrokratiaa, koska se vähentää tarvetta uusien poikkeuslupien myöntämiselle tilanteissa, joissa ongelmaa ei ole onnistuttu ratkaisemaan ensimmäisen poikkeusluvan voimassaoloaikana.

Pohjois-Savon alueellisen riistaneuvoston palautteessa on tuotu esille näkemys, että luvan voimassaoloaikaa tulisi edelleen pidentää. Suomen Beaglejärjestö pitää esitettyä pidennystä parannuksena, mutta toteaa, että 40 vrk olisi ollut kestävämpi ratkaisu. Suomen pystykorvajärjestö toteaa, että poikkeusluvan voimassaoloajan jatkaminen kymmenellä vuorokaudella helpottaa hieman metsästyksen järjestelyä.

Ympäristöministeriöllä ei ole kohtaan huomautettavaa.

Suomen luonnonsuojeluliitto, Luontopaneeli, Animalia, Luontoliitto, Suomen eläinoikeusjuristit ja Natur och Miljö vastustavat esitettyä muutosta.

Asetusehdotuksiin tehdyt muutokset

Asetusehdotusta on muutettu Suomen riistakeskuksen ja Uudenmaan alueellisen riistaneuvoston antaman lausuntopalautteen perusteella siten, että asetuksen 2 §:n 1 momentin 1 kohdan lajin biologisia ominaispiirteitä koskevan lisäyksen vaatimus koskee vain sutta, karhua, ilvestä ja ahmaa.

Lisäksi 2 §:n 4 momenttiin on tarkennettu, että *Suomen riistakeskuksen* on selvitettävä muiden tyydyttävien ratkaisujen mahdollisuus.

Asetusehdotuksen 4 §:n 1 momentin lisäystä on tarkennettu Suomen riistakeskuksen ja Uudenmaan alueellisen riistaneuvoston lausuntopalaute huomioiden niin, että lisäyksessä kuvattu periaate koskee vahinkoa aiheuttavien yksilöiden lisäksi uhkaa aiheuttavia yksilöitä. Kohtaa on myös MTK:n lausunto huomioiden tarkennettu niin, että jos ”lajin biologisista ominaispiirteistä” johtuen uhkaa tai vahinkoa aiheuttavan karhu-, susi-, ilves- tai ahmayksilön tunnistaminen ei ole mahdollista, voidaan poikkeuslupa myöntää kohdentamatta poikkeuslupaa tiettyyn yksilöön. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö on tarkentanut momenttia niin, että vahinkoa ja uhkaa aiheuttavilla yksilöillä tarkoitetaan momentissa suurpetolajien (karhu, susi, ilves- tai ahma) yksilöitä.

Maa- ja metsätalousministeriö on myös korjannut asetusehdotuksen johdantolausetta ja yhtenäistänyt asetuksen termistöä. Asetuksen termistöä on yhtenäistetty seuraavasti: 2 §:n 1 momentin 1 kohdan ”valtakunnassa” ja 2 momentin 1 kohdan ”valtakunnallisesti” sanat on korvattu sanoilla ”koko maassa”. Lisäksi 2 §:n 2 momentin 1 kohdan muotoilu ”poikkeusluvan kohteena olevalla alueella” ja 2 kohdan muotoilu ”poikkeusluvan kohteena olevan alueen” on muutettu muotoon ”poikkeuslupa-alueella”. Ruotsinkieliseen asetuksen 2 §:n 1 momentin 1 ja 4 kohdassa muotoilu ”på landskapsnivå” on muutettu muotoon ”i landskapet”.

Maa- ja metsätalousministeriö on ottanut asetusehdotuksessa huomioon oikeusministeriön laintarkastuksen kommentteja.

6 Laintarkastus

Asetusehdotus on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.

7 Voimaantulo

Asetus esitetään tulevaksi voimaan 12 päivänä heinäkuuta 2024.